

Nr 22.

Utlåtande i anledning av väckta motioner dels om viss ändring av 15 § jaktstadgan, dels om viss översyn av jaktlagstiftningen, dels o c k angående viss ändring i grunderna för bidrag ur älgskadefonden.

Tredje lagutskottet har till behandling förehåft fyra till lagutskott hänvisade motioner, nämligen den i första kammaren väckta motionen nr 317 av herrar *Johansson, John*, och *Lindahl* samt de i andra kammaren väckta motionerna nr 231 av herr *Lundberg*, nr 395 av herr *Andersson* i Björkäng *m. fl.* och nr 397 av herrar *Lindström* och *Asp*.

I motionerna I: 317 och II: 395, vilka är likalydande, hemställes, »att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla att i enlighet med motions syfte jaktstadgans § 15 med bestämmelser om särskild jakttid för jakt efter älg måtte upphävas».

I motionen II: 231 hemställes, »att riksdagen måtte besluta

1. att hos Kungl. Maj:t anhålla om en skyndsam och allsidig utredning för att bereda mindre jordägare och icke jordägare ökad tillgång på jaktmöjligheter, bättre rättsskydd åt jaktarrendatorer, avskaffande av licensjakt å älg, att jägarförbunden i lagstiftning och anslag gives en mera likaberättigad behandling, samt i övrigt vidtaga den översyn av jaktlagstiftningen som erfordras, för att även den skall taga hänsyn till den demokratiska utvecklingen, samt

2. att från den 1 juli 1953 förbjuda all drevjakt.»

I motionen II: 397 föreslås »att riksdagen måtte besluta uppdraga åt Kungl. Maj:t att vidtaga sådana ändringar i förordningen för älgskadefonden, att medel ur densamma får användas även för reglering av de person- och fordonsskador som uppenbarligen uppstått vid kollision mellan motorfordon och över väg löpande älg.»

Över motionerna I: 317 och II: 395 samt II: 231 har utskottet i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver inhämtat yttrande av domänstyrelsen. På begäran av utskottet har därjämte över sagda motioner avgivits yttranden av Svenska jägareförbundet, Jägarnas riksförbund och Svenska naturskyddsföreningen samt över enbart motionerna I: 317 och II: 395 av Riksförbundet Landsbygdens folk.

Beträffande de skäl som anförts till stöd för motionsyrkandena får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas nedan, hänvisa till motionerna.

Licensjakten (15 § jaktstadgan).*Gällande rätt m. m.*

Jakten å älg bedrivs huvudsakligen under allmän och särskild jakttid.

Den *allmänna jakttiden* fastställles årligen för varje län av Kungl. Maj:t. Den omfattar vissa angivna dagar, vilkas antal år 1952 växlade mellan 3 och 13.

Enligt 15 § 4 mom. jaktstadgan kan länsstyrelsen efter förslag av älgskadenämnd utsträcka den allmänna jakttiden med högst tio söckendagar samt medgiva, att årskalv där må fällas under allmän jakttid. Detta gäller emellertid endast område, beträffande vilket älgskadenämnd funnit särskilda åtgärder till älgstammens efterhållande nödiga.

Den *särskilda jakttiden* regleras genom bestämmelserna i 15 § 1 och 2 mom. jaktstadgan. Rätten till jakt under särskild jakttid, i regel högst en månad, är beroende av tillstånd, som meddelas av länsstyrelsen eller, beträffande kronomark, av domänstyrelsen. En förutsättning för tillstånd är att sökanden innehar jakträtt till mark av den storlek och beskaffenhet, att marken efter förhållandena i orten kan anses medgiva tillfredsställande vård av älgbeståndet. Om sökanden är jaktvårdsområdesförening kräves, att jaktområdet utgöres av sådan mark som nu sagts. Tillståndsmyndigheten bestämmer med hänsyn till älgstammens storlek och omständigheterna i övrigt det antal älgar, som får fällas.

Beträffande förarbetena till bestämmelserna om särskild jakttid torde få hänvisas till betänkande med förslag rörande jaktlagstiftningsfrågor (SOU 1936: 38 s. 80 f. och 178 f.).

Å kronans mark under domänstyrelsens förvaltning meddelas tillstånd till jakt efter älg under särskild jakttid i samband med upplåtelse av rätt till jakt efter älg. Till ledning för jägmästarna vid upprättande av förslag i fråga om upplåtelse av rätt till älgjakt har styrelsen utfärdat anvisningar, innehållande i huvudsak följande.

Rätt till jakt efter älg bör ej upplåtas å område av sådan mindre omfattning och beskaffenhet, att angränsande jakträttsinnehavares intressen därigenom trädas för nära. Jakträtt må i regel ej upplåtas å mindre område — under 300 hektar — såvida icke älgstammen i trakten med hänsyn till förekommande älgskador bör nedbringas eller området omslutes — helt eller delvis — av sökandes eget jaktområde eller på grund av andra vägande skäl.

Rätt till jakt efter älg *under särskild jakttid* bör beträffande södra och mellersta delarna av riket i regel ej upplåtas å mindre område än 1 000 hektar. Därvid bör uppställas den fordran, att området skall vara sammanhängande, av lämplig beskaffenhet, väl arronderat och ej innesluta sådana enklaver, att området i sin helhet splittras. Jakten bör nämligen kunna bedrivas under särskild jakttid utan att inverka menligt på rågranne tillkommande jakträtt. På mindre, utskjutande uddar eller helt avskilda delar från ett i övrigt väl arronderat område får jakt under särskilt jakttid såle-

des ej förekomma. Då skogsområde avgränsas av större sammanhängande inägor ävensom i sådana fall, då jaktområdet utgöres av en ö eller halvö, må dock jakt under särskild jakttid kunna medgivas å område av mindre omfattning.

I de norra delarna av riket bör rätt till älgjakt under särskild jakttid endast medgivas, då särskilda skäl härtill föreligga. Jaktområdets storlek bör där icke understiga 2 000 hektar, såvida ej förhållanden föreligga, som, enligt vad ovan anförts, kunna utgöra skäl för upplåtelse på mindre område. I övrigt böra för de norra delarna av landet gälla samma fordringar som för mellersta och södra delarna.

I de fall då sökande av rätt till jakt efter älg under särskild jakttid disponerar mark omedelbart intill kronomarken av sådan storlek och beskaffenhet, att det sammanlagda jaktområdet blir av sådan beskaffenhet och storlek, att särskild jakttid där kan medgivas, må upplåtelse av sådan rätt ske. Då i dylikt fall kronans mark omfattar sådan areal, att en eller flera älgar anses ur jaktvårdssynpunkt böra fällas, medgiver domänstyrelsen särskild jakttid endast »under förutsättning att länsstyrelsen beviljar särskild jakttid å sökandens angränsande marker». I de fall åter, där kronans område är för litet eller domänstyrelsen av annan orsak icke anser, att älg bör fällas enbart å detta område, må till sökanden upplåtas rätt att »fälla älg inom ramen för det antal älgar, som jämlikt vederbörande länsstyrelses beslut får fällas under särskild jakttid».

I vissa fall kan jämlikt 16 § jaktstadgan tillstånd meddelas till fällande av älg under annan tid än allmän eller särskild jakttid. Det är då fråga om älg, som vållat skada på odlad mark eller skog.

Motionerna.

I motionerna I: 317 och II: 395 anföres.

Den s. k. licensjakten efter älg är ur olika synpunkter orättvis, framför allt mot jakträttsinnehavare å mindre jordbruksfastigheter. Sådana jordbruksfastigheter ligger i åtskilliga fall inklämda mellan bolags- eller andra större skogar, varför ägarna av de mindre fastigheterna vanligen icke kunna bilda jaktvårdsområden och på så sätt få tillstånd till särskild jakttid. Men dessa mindre jordbruksfastigheter får i stor utsträckning försörja älgarna.

När jakt under den allmänna jakttiden bedrives på sådana mindre jordbruksfastigheter, kan det jagade villebrådet ofta draga sig in i de stora skogarna, där jakträttsinnehavarna i väntan på licensjakten ännu inte bedriver någon jakt. Följden härav blir ofta, att jakträttsinnehavarna på de små fastigheterna inte får något tillfälle att fälla någon älg. Även ur rent humanitär synpunkt medför licensjaktssystemet olägenheter, som det är anledning att påtala. Det förekommer ofta, att ett skadeskjutet villebråd under s. k. licensjakt lyckas taga sig in på område, där sådan jakt inte får bedrivas. Det skadeskjutna villebrådet går då en plågsam död till mötes eller lämnas kanske åt det ännu värre ödet att lemlästas klara sig vidare.

Den allmänna jakttidens utsträckning kan enligt gällande författning anpassas efter älgstammens storlek. Därmed finns det inte något bärande skäl till bibehållande av den s. k. licensjakten, vilken betraktas som en orättvisa. Det synes oss därför nödvändigt, att licensjakten avskaffas snarast möjligt. I stället bör den allmänna jakttiden kunna utsträckas något längre än som varit vanligt tidigare.

I *motionen II: 231*, där utom annat också licensjakten beröres, säges bl. a.

Efterfrågan på jaktmöjligheter borde föra till likartade bestämmelser för jakt på enskilda eller allmänna jakt- eller vattenområden. Likaså bör licensjakten avskaffas, och endast i undantagsfall skall den tillåtas på älg, som förorsakar uppenbar skada på gröda, och då bör licensen givas till den som är utsatt för skadan, även om han icke äger marken. Den nuvarande licensjakten missbrukas av dem som förfogar över större jaktområden. Under ordinarie tid avhåller de sig från älgjakt, för att älg skall söka sig in på deras marker och sedan nedskjutas under tid då den mindre markägaren icke äger rätt att jaga.

Yttrandena.

Domänstyrelsen, Svenska jägareförbundet och Svenska naturskyddsföreningen avstyrker bifall till förevarande motionsyrkanden. Jägarnas riksförbund förordar utredning beträffande 15 § jaktstadgan, medan Riksförbundet Landsbygdens folk föreslår en allsidig utredning rörande jakt å älg.

Domänstyrelsen framhåller att innehavare av mindre marker ofta bevakar rågångarna mot de större markerna och genom trägen vakthållning under hela den allmänna jakttiden får tillfälle att fälla djur, som växlar in från de större markerna, där de i regel har sitt hemvist. Beträffande motionärernas uttalanden rörande skadeskjuten älg hänvisar styrelsen till bestämmelserna i 1, 25 och 26 §§ jaktstadgan, där bl. a. dels ålägges skyldighet, dels medgives rätt att fälla sådant skadat djur. Den möjlighet till utsträckning av den allmänna jakttiden, som jämlikt 15 § 4 mom. 3:e stycket jaktstadgan tillkommer länsstyrelsen, kan endast tillämpas för viss del av län och kan enligt domänstyrelsens mening ej ersätta den särskilda jakttiden.

Enligt styrelsens mening borde all älgjakt ske enligt de bestämmelser som gäller för jakt under särskild jakttid.

Svenska jägareförbundet anför.

Nu gällande jaktlag — senast reviderad 1951 — ansågs vid sin tillkomst 1938 innebära genomgripande förändringar i demokratisk och jaktvårdande anda. Sålunda infördes bl. a. bestämmelser om jaktvårdsavgift såsom en förutsättning för rätt att utöva jakt. Vidare möjliggjordes inrättande av jaktvårdsområden, d. v. s. en samordning av jakten för de små jordägarna i syfte att skapa bättre tillfällen till jakt. Sedan dess har denna samordning successivt utbyggts, vilket siffermässigt belyses av att landet för närvarande räknar omkring 900 jaktvårdsområden, omfattande 4,5 miljoner hektar mark och omkring 70 000 jordägare. Licensjaktens omfattning framgår av det förhållandet, att under höstjakten 1952 34 procent av älgarna fälldes av licensjägare. Dessa licenser voro till antalet fördelade på olika typer av jakträttsinnehavare på följande sätt. Bolag och bruk utgjordes av 14 procent, enskilda personer 47 procent, jaktvårdsområden (vilka framför allt representerar de små markägarna) 39 procent. Med avseende på arealen utövades denna jakt 1952 av mindre jordägare inom 609 jaktvårds-

områden och jaktvårdsföreningar utgörande 41 procent av den sammanlagda areal, inom vilken licensjakt bedrevs. Detta innebär, att jaktvårdsområdenas licensmarker sålunda voro av ansenlig areal och att följaktligen ett mycket stort antal ägare av små fastigheter blevo delaktiga i den »förmånsställning», som licensjakten anses innebära.

Det torde utan vidare vara uppenbart, att ett slopande av licensjakten med frångående av den av riksdagen senast 1951 gillade samordningslinjen skulle få omedelbara återverkningar för de tusentals mindre jordägare, som bedriver licensjakt inom jaktvårdsområdena. Enligt jägareförbundets mening är det verklighetsfrämmande och ur jaktvårdens intressen synnerligen olyckligt att anlägga ensidigt sociala synpunkter på jaktutövningen med framhävande av att alla medborgare skola ha samma möjligheter till jakt om man därigenom åsidosätter kravet på att jaktutövningen bör bedrivas på ett ändamålsenligt sätt och utövas med största möjliga hänsyn till det vilda. Behovet av att på lämpligt sätt kunna nedbringa övertaliga älgstammar är emellertid i nuvarande situation med allvarlig skadegörelse av älg mycket stort. En decimering av älgstammen baserad utslutande på allmän jakttid kan icke förväntas giva ett tillfredsställande resultat bl. a. med hänsyn till oberäkneliga omständigheter, som kunna påverka avskjutningssiffrorna i ogynnsam riktning. Det bör i detta sammanhang framhållas, att en utbredd missuppfattning så till vida gjort sig gällande, att många äro okunniga om det förhållandet, att vid licensjakt antalet älgar, som å ett visst område skola få fällas, är på förhand bestämt, medan under den allmänna jakttiden inga restriktioner härvidlag finnas. Att med bristande kännedom härom anställa jämförelse beträffande jakttidens längd mellan å ena sidan den allmänna och å andra sidan den särskilda jakttiden, som grundats å olika förutsättningar, måste giva en skev bild av det verkliga läget.

Beträffande de önskemål som framförts angående en humanisering av älgjakten vill jägareförbundet erinra om att den älgjakt som varje höst uppmärksammas av allmänheten på ett så föga smickrande sätt är den allmänna jakten med stor skadskjutningsprocent och dålig jaktkultur över huvud. En dylik jaktutövning måste anses otidsenlig och oförenlig med de principer, efter vilka den moderna jaktvården arbetar. Lösningen av det svenska älgjaksproblemet synes enligt förbundets mening i stället vara, att all älgjakt utövas som licensjakt.

Jägarnas riksförbund framför som motivering för förslaget om utredning följande.

Enligt riksförbundets uppfattning har jakt å älg under särskild jakttid i hög grad missbrukats och lagen motsvarar i praktiken icke lagstiftarnas intentioner. Riksförbundet har ofta haft anledning framhålla, att licensjakten är en av jakträttens ömtåligaste frågor och har framkallat irritation, osämja och oreda ute i markerna. Jaktstadgans § 15 kan aldrig vinna insteg i det allmänna rättsmedvetandet. Det är, såsom motionärerna framhållit, en stor orättvisa att de större markägarna skall ha en mera gynnad ställning än de, vilka icke förfogar över den maximiareal, som erfordras för jakt å älg under särskild jakttid. Riksförbundet vill dessutom understryka vad motionärerna anfört, nämligen att även ur rent humanitär synpunkt medför licensjaktssystemet olägenheter, som måste bringas ur världen.

Därest jaktstadgans § 15 blir föremål för ändring, vill Jägarnas riksförbund framhålla, att licensjakt bör medgivas endast i den mån det visar sig nödvändigt att efter allmänna jakttiden nedbringa älgstammen för att förhindra skada å skog och gröda. I sådana fall bör i första hand de jordbrukare och arrendatorer, vilka lidit den största skadan, komma i åtnjutande av denna rätt, oavsett vederbörande är jakträttsinnehavare eller inte, såsom kompensation för den skada älgen vållat. De medel som inflyter till älgskaderegleringsfonden i älgrika län i Syd- och Mellansverige, har ju visat sig otillräckliga för att täcka de förluster jordägare och arrendatorer årligen åsamkas. Häremot kan visserligen invändas, att ägare av odlad jord över 20 hektar och 200 hektar annan jord inte kan få ersättning för den skada älg vållar och att licensjakten i sådana fall skall utgöra gottgörelse för den lidna skadan. Teoretiskt kan en sådan invändning vara riktig. I praktiken har det emellertid visat sig att sådana egendomsinnehavare i regel icke utnyttjar den allmänna jakttiden för att nedbringa älgstammen, utan inskränker sig till att under allmän jakttid bevaka sina marker, så att älgarna icke blir åtkomliga för angränsande, mindre markägare. Detta synes oss utvisa, att licensjakten utnyttjas som ett privilegium, ofta för anordnande av jaktpartier, vilka föga överensstämmer med humanitet eller god jaktmoral.

I likhet med motionärerna anser riksförbundet, att länsstyrelserna enligt gällande författningar har möjlighet att utsträcka allmänna jakttiden å älg, därest detta anses motiverat med hänsyn till skadegörelse.

Sett ur viltvårdssynpunkt bör jakt under särskild tid i princip beviljas endast i viltvårdsfrämjande syfte.

Riksförbundet Landsbygdens folk anför.

Även om de synpunkter, som motionärerna framföra, delvis äro riktiga, tillrättalägger man icke de missförhållanden, som enligt förbundets uppfattning vidlåda älgjakten, genom att enbart upphäva jaktstadgans bestämmelser om särskild jakttid för jakt å älg. Genom en sådan åtgärd skulle man endast uppnå att frågan återfördes i samma läge som vid tiden för bestämmelsernas införande.

Sedan tiden för licensjaktens införande ha enligt förbundets mening många förhållanden förändrats. De viktigaste torde vara älgstammens starka tillväxt, de stora skador älgarna numera förorsaka å växande gröda och skog, älgstammens märkbara degeneration, älgens förvandling från skogsvilt till nära nog fältvilt, lagstiftningen i hithörande frågor och allmänhetens berättigade kritik av det nuvarande jaktsättet.

Förbundet vill därutöver framhålla de svårigheter, som trots licensjakten förefinnas vid avsättning av älgköttet. En större spridning av jakttiderna än som nu medgives synes förbundet ändamålsenlig.

Slutligen vill förbundet också framhålla de allt starkare kraven från jordbrukarhåll, att älgstammen måste avsevärt beskäras med hänsyn till de skador älgarna förorsaka å gröda och skog, och i dessa krav instämmer förbundet.

Med hänsyn till ovanstående vill förbundet icke rekommendera en lösning i enlighet med motionärernas önskan utan vill i stället föreslå en allsidig utredning, där ovanstående förhållanden granskas och frågorna kunna lösas i ett sammanhang.

Beträffande yttrandet av Svenska naturskyddsföreningen får utskottet hänvisa till följande avsnitt.

Frågan om översyn av jaktlagstiftningen m. m.

Motionen.

Motionen II: 231 innefattar ett yrkande rörande licensjakten å älg. Skälen för detta yrkande har ovan redovisats. I övrigt anföres i motionen bl. a. följande.

Det måste skapas vidgade möjligheter för arrendatorer, mindre jordbrukare, arbetare och andra, som saknar jord, att få tillgång till lämpliga jaktmarker för ett överkomligt pris. Om man inte vill frilägga jakt som en gemensam rätt, borde ingen enskild för jakt få disponera mer än exempelvis 200 tunnland. För närvarande är även en jaktarrendator i stort sett rättslös; sedan arrendetiden utgått kan han, trots att han varit en god jaktvårdare, nekas nytt arrende.

Det borde även undersökas, om det är möjligt att finna någon form för införande av kompetenskrav för utrönande av jägares lämplighet att med om-döme och skicklighet utöva jakt.

All jakt, där drevfolk skall driva ihop skogens djur för att herremän och andra bekvämt skall få döda och slakta bör i lag förbjudas.

För att bl. a. komma till rätta med en del av de nämnda problemen behövs ett vidgat samarbete och ökad förståelse mellan olika organisationer och ämbetsverk, som sysslar med jakt och därmed sammanhängande problem. De båda huvudorganisationerna, Svenska jägarförbundet och Jägarnas riksförbund, borde givas en mera likaberättigad ställning, såväl när det gäller jakt och jaktvård som när det gäller ekonomiska bidrag från samhället. Det kan inte vara rimligt, att Svenska jägarförbundet får sträva till att skapa ett nytt jaktmonopol i vårt land och att detta skall ske medelst lagstiftning och statliga bidrag.

En omprövning av samhällets inställning till jakt, jaktvård och ekonomiska bidrag är behövlig. En skyndsam översyn av bl. a. de ovan nämnda aktuella frågorna bör göras.

Yttrandena.

Bifall till motionen II: 231 avstyrkes av domänstyrelsen, Svenska jägareförbundet och Svenska naturskyddsföreningen men tillstyrkes av Jägarnas riksförbund.

Domänstyrelsen yttrar.

I fråga om motionärens förslag om jägarförbundens likaberättigande med avseende på lagstiftning och anslag får styrelsen åberopa vad styrelsen tidigare vid flera tillfällen anført, därvid bl. a. framhållits, att jordbruksutskottet i utlåtande (nr 53, sid. 42) till 1938 års riksdag uttalat, bl. a., att ansvaret för jaktvårdsarbetet syntes komma att främst åvila den nu befintliga organisationen, d. v. s. Svenska jägareförbundet och dess underavdelningar i länen, och att häremot intet annat torde vara att erinra, än att det för jaktvårdsarbetets behöriga bedrivande bleve av betydelse, att jämväl förbun-

det utvidgade sin bas och sålunda sökte draga till sig — även i form av kollektiv anslutning — de ute i bygderna verksamma jaktvårdssammanslutningarna och icke minst de, som bildades med stöd av de föreslagna bestämmelserna om jaktvårdsområden. Styrelsen har även framhållit, att enligt styrelsens mening ledningen av jaktvårdsarbetet inom riket icke borde splittras på flera organisationer och ej heller jaktvårdsmedlen fördelas mellan flera sådana.

Styrelsen vidhåller alltjämt sin uppfattning i denna fråga.

I fråga om drevjakt — varmed motionären torde avse klappjakt — får styrelsen uttala, att om sådan jakt ordnas på lämpligt sätt den kan utgöra en god jaktform, mot vilken anmärkningar icke äro befogade.

Beträffande motionärens uttalade önskemål om införande av kompetensprov för utövande av jakt får styrelsen meddela, att denna fråga vid flera tillfällen varit föremål för överläggningar i Svenska jägareförbundet utan att dock vinna någon lösning i annan form än införande av ett älgskytte-märke, för vilket erfordras avläggande av vissa prov. Inom en del jaktvårdsområden lär erfordras sådant märke för att vederbörande skall få delta i älgjakt. Frågan om kompetensprov för jägare i allmänhet avser styrelsen att inom kort upptaga till överläggning med förbundet.

Svenska jägareförbundet anför.

Vad beträffar förslaget om en arealbegränsning till 200 tunnland för utövande av jakt per jägare skulle enligt jägareförbundets mening en sådan anordning allvarligt skada jaktvården. Detta skulle innebära, att förutsättningarna för utövandet av den jakt som nu är en av de populäraste, nämligen jakten med drivande hund, skulle omintetgöras. Vad som emellertid är viktigare — den enskildes möjligheter att utöva jakt och viltvård, skulle starkt begränsas eller helt försvinna, vilket skulle få olyckliga följder för de svenska viltstammarna. Man skulle härigenom åsidosätta den ledande principen inom svensk jaktvård, nämligen att varje jägare skall göra rätt för sig genom att på ett eller annat sätt arbeta för och även vårda det vilt han beskattar.

Vidkommande jaktarrendefrågan har denna sedan lång tid tillbaka varit föremål för jägareförbundets uppmärksamhet. Senast vid förbundets kongress i mars 1952 gjordes ett uttalande, varvid framgick att förbundet med oro sett utvecklingen mot ett intensifierat utnyttjande av jaktmarken såsom ekonomiskt spekulationsobjekt. Kongressen riktade i uttalandet en vädjan till alla markägare och främst till sådana av officiell karaktär såsom domänstyrelsen, landstinget, allmänningsstyrelser och ecklesiastiska skogsförvaltningar samt de stora skogsbolagen m. fl. att vid utarrendering av jakträtt icke spekulera i överdimensionerade toppriser, vilka vanligen resultera i en intensifierad avskjutning, ingå arrendekontrakt för relativt lång tid och taga mesta möjliga hänsyn till en arrendators förutsättningar att befrämja viltvården samt att giva den jaktarrendator, som uppenbarligen sköter sin jakträtt väl och arbetar för viltstammarnas förkovran, möjlighet att få behålla jakträtten till skäligen villkor.

Frågan om kompetensprov för jägare är ett viktigt spørsmål, som vid ett flertal tillfällen behandlats inom Svenska jägareförbundet. Någon praktisk genomförbar lösning har emellertid ännu icke kunnat ernås. Det bör emellertid i detta sammanhang framhållas, att s. k. jaktstigar sedan flera tiotal år tillbaka anordnats genom förbundets försorg.

Vad beträffar »drevjakt» avses i motionen härmed — såvitt jägareförbundet kan finna — klappjakt. Denna form av jakt, som förekommer såväl å stora och viltrika områden som å marker med relativt begränsad areal har djupa rötter inom den svenska jaktvården. När det gäller större markområden utövas denna jakt högst 2 å 3 gånger årligen och måste vid jämförelse med den ofta återkommande jakten med drivande hund m. fl. jaktformer anses som en mer human form av jakt. Klappjakt å små markområden är en sedan länge accepterad och lämplig form för efterhållande av rovvilt och utnyttjas speciellt av allmogejägarna efter modell av de gamla rovdjursskallen. Klappjakt i denna form bedrives sålunda icke endast av privilegierade kategorier av jägare, utan måste snarast vara att anse som en av de vanligaste jaktformerna inom alla lager av jägare. Speciellt klappjakt å älg samt rävjakt vintertid har vunnit stor popularitet.

Vad slutligen beträffar frågan om likställighet mellan de båda jägarorganisationerna må här endast erinras om att riksdagen så sent som år 1951 auktoriserade Svenska jägareförbundet som organ för jaktvården och att Kungl. Maj:t numera tillsätter ordförande, en ledamot och revisor i förbundet. Det må erinras om att jaktvårdsmedlen fördelas med belopp, som av Kungl. Maj:t bestämmes för varje år. Förbundet är sålunda icke, såsom i motionen synes förutsättas, utrustat med någon exklusiv bestämmenderätt rörande medlens användande. Enligt de av statsmakterna givna direktiven åligger det förbundet att under medverkan av ansvariga organisationer årligen till Kungl. Maj:t avlämna staförslag beträffande jaktvårdsmedlens disposition. Genom denna anordning har också möjliggjorts, att medlen kommit jaktvården tillgodo utan större administrationskostnader. Resultatet har visat sig i bättre viltvård och tillväxande viltstammar, något som icke blott alla jägare utan åtskillnad utan även den naturälskande allmänheten bör ha anledning känna tillfredsställelse över.

Svenska naturskyddsföreningen framhåller följande.

De i motionen II: 231 berörda spörsmålen ha utförligt behandlats såväl i 1936 års betänkande med förslag rörande jaktlagstiftningsfrågor (SOU 1936: 38) och Kungl. Maj:ts proposition nr 46 till 1938 års riksdag som i 1950 års betänkande med förslag till ändringar i jaktlagstiftningen (SOU 1950: 40) och Kungl. Maj:ts proposition nr 189 till 1951 års riksdag. Föreningen kan i huvudsak hänvisa till vad som i saken anförts i nämnda betänkanden och propositioner ävensom i tredje lagutskottets i anledning av bl. a. sistsagda proposition avgivna utlåtande nr 14. Någon omständighet av beskaffenhet att sätta i tvivelsmål det sakligt riktiga i de regler för jakträtt och jaktutövning, varom statsmakterna sålunda förenat sig, har icke i någon av motionerna förebragts. Ej heller ha motionärerna påvisat, att av Kungl. Maj:t ytterligare meddelade bestämmelser i de i motionerna berörda frågorna skulle vara i behov av omprövning i av motionärerna önskad riktning. Väl kan det ur naturskyddssynpunkt vara ett önskemål, att vissa stadganden i jaktlagstiftningen givas ett annat innehåll. Detta gäller emellertid i stort sett icke lagen om rätt till jakt och i varje fall skulle ett tillgodosende av dessa önskemål leda till ändringar i lagstiftningen, som ginge ut på motsatsen till vad motionärerna åsyftat.

Motionärerna anse, att det vore ett rättvisekrav, att var man skulle ha tillfälle att idka jakt. Enligt föreningens bestämda åsikt tenderar antalet jägare redan nu mot den högsta gräns, som de, huvudsakligen till följd

av andra omständigheter än jakten, hårt trängda villebrådsstammarna fåla. Att denna gräns, åtminstone beträffande vissa villebrådsarter, ännu icke överskridits beror enligt föreningens mening främst på det fortgående sammanslutandet av mindre brukningsdelars marker till jaktvårdsområden och på övergången från allmän jakt till licensjakt. Vidare förtjäna nämnas förekomsten i statens, enskildas eller bolags ägo av större ägokomplex, där liksom inom jaktvårdsområdena jaktvård kan bedrivas, samt det framsynta arbete för viltvårdens befrämjande och jaktkulturens höjande, som den ledande jaktvårdsorganisationen — under de sista femton åren stödd på den nuvarande jaktlagstiftningen — energiskt bedrivit. I detta sitt arbete har sagda organisation ävenledes i icke ringa grad behjärtat de synpunkter och intressen, som föreningen företräder. Om den sålunda påbörjade utvecklingen får fortgå ostörd av ovidkommande påverkan, torde det vara möjligt, att det i framtiden blir plats för flera än de f. n. vid pass en kvarts miljon jägarna att med utbyte idka jakt. Skulle emellertid de av motionärerna för jaktutövningsrätten uppdragna riktlinjerna bli vägledande — föreningen tänker särskilt på det i motionen II: 231 framförda förslaget, att ingen enskild borde för jakt få disponera mer än 200 tunnland — synes det föreningen säkert, att många komma att ha jakträtt men att få skola ha något villebråd att jaga.

Jägarnas riksförbund anför.

Jägarnas riksförbund ansluter sig helt till de i motionen framförda synpunkterna och yrkandena, vilka sammanfaller med riksförbundets allmänna inställning till de jaktliga frågorna. Undantag vill riksförbundet dock göra beträffande motionärens resonemang rörande storleken av den jaktareal, 200 tunnland, som enskild person skulle ha rätt att förfoga över. Ehuruförbundet ansluter sig till tanken om fastställande av en högsta gräns för den jaktareal enskild bör disponera — dels med hänsyn till den moderna viltvårdens krav och dels för att kunna bereda ökat utrymme åt de befolkningsgrupper, som nu är utestängda från all rätt till jakt — måste denna fråga bli föremål för en grundlig utredning innan bestämd ståndpunkt tagas.

Vi vill understryka, att alltsedan jaktlagen av den 3 juni 1938 antogs har starkt missnöje rått mot denna lag, vilken berövade stora delar av vårt folk alla möjligheter till jakt. Detta missnöje, som givetvis varit särskilt markant bland mindre jordbrukare, jordbruksarrendator, kronotorpare och marklösa, synes tilltaga i stället för avtaga och kravet på demokratisering av jakten blir allt starkare.

I vår tidskrift *Jakt och jägare* samt i skrivelser till regering och riksdag har vi städse framhållit nödvändigheten av att nuvarande jaktlag underkastas en grundlig revision för tillgodoseende av mindre jordbrukares, jordbruksarrendatorers och marklösas jaktliga intressen. Nuvarande förordningar överensstämmer knappast med nutida rättsuppfattning eller med den demokratiska utveckling som kännetecknar andra samhällseliga angelägenheter. Behovet av rekreation är nu större än tidigare inom alla befolkningsgrupper. För många är jakten och vistelsen i skog och mark en omistlig tillgång och en rik källa till vederkvickelse, som samhället icke kan förringa eller negligera. Vi kan här instämma med motionären: »Tyvärr har vår jaktlagstiftning inte anpassats till den moderna sociallagstiftarens syn på människan».

Det har sagts, att vidgade möjligheter för arrendatorer, mindre jordbrukare, arbetare och andra, som sakna jord, till jakträtt skulle äventyra vår fauna. Såvitt vi kunna finna är sådana farhågor överdrivna. Erfarenheten har visat, att med ökade rättigheter följer ökat ansvar. Först när jakten och viltvården blivit en hela folkets angelägenhet är det möjligt att vinna nödvändig respekt och förståelse för lagar och förordningar och för skyddet av vår fauna samt att höja jaktkulturen. Ingen vill väl gärna bestrida, att här nämnda befolkningsgrupper inte skulle ha samma intresse för det vildas bestånd som de, vilka enligt nu gällande jaktlag har en privilegierad ställning.

Nuvarande tillstånd på det jaktliga området har minskat respekten för gällande förordningar. Åtskilliga exempel tyder på att jaktmoralen, trots alla bemödanden att höja densamma på grund av 1938 års jaktlag försämrats. Så är t. ex. fallet bland den icke-markägande befolkningen vid ostkusten, vars urgamla jakträtt efter sjöfågel på allmänt vatten och ödeskären inskränktes till ett minimum genom den av riksdagen antagna jaktlagsändringen år 1951. Denna befolkningsgrupp har reagerat negativt och desperata tankegången börjar vinna insteg. Lagen och sjöfågeljakten betecknas som en ren klasslag och står inte i överensstämmelse med det allmänna rättsmedvetandet.

Jägarnas riksförbund har i olika sammanhang framhållit, att det jaktliga trycket icke utgör den avgörande faktorn till vikande frekvens bland det jaktbara vilda. Denna vår åsikt har nu senast styrkts av viltvårdsexperten professor Gösta Notini, som i en artikel i Dagens Nyheter den 18 januari 1953 skriver:

»Man hör ofta att denna minskning i naturviltstammarna skulle vara en följd av jägarens alltför hårda beskattning, men allt tyder på att jakten i stort sett varit av mycket underordnad betydelse. Det finns nog ingen jägare som frivilligt vill byta ut sina rapphöns och skogsfåglar mot fasaner eller sina skogsharar mot fältharar. Enligt modern syn på viltvårdens problem är det inte i första hand bössan som orsakar naturviltets tillbakagång. De övriga destruktiva krafterna i vårt kulturlandskap — glesnande markvegetation, våldsamt ökad fallprocent på grund av koncentrerad rovdjurstam, olyckshändelser, löslöpande hundar och katter, minskad trivsel som resulterar i att djuren utvandrar till nya marker med nya faror — tar otvivelaktigt huvudparten av varje års viltproduktion, varigenom jakten får karaktären av 'vikarierande dödsorsak'. D. v. s. ett djur som faller för bössan skulle med mycket stor sannolikhet i alla fall ha likviderats senare under året av annan orsak.»

Vår vildnads bestånd och tillväxt kommer icke att äventyras om de befolkningsgrupper, som nu sakna jakträtt, får sådan rätt. Vi vill i detta sammanhang ytterligare anföra, att i Norge har ökad jakträtt icke medverkat till nedgång i viltstammarna.

Jägarnas riksförbund hemställer, att tredje laguskottet och riksdagen allvarligt beaktar de av motionären framställda yrkandena och tillstyrker alltså att utredning verkställs i syfte

att åstadkomma en omprövning av samhällets inställning till jakt, jaktvård och ekonomiska bidrag,

att jaktarrendatorer bereds bättre rättsskydd,

att bereda mindre jordägare och icke jordägare ökad tillgång till jaktmöjligheter.

att jaktlagstiftningen bringas i harmoni med den demokratiska utvecklingen,

att klappjakten och andra inhumana jaktmetoder avskaffas.

att de båda jägarförbunden, Svenska jägarförbundet och Jägarnas riksförbund, i lagstiftning och anslag blir jämställda.

Frågan om ersättning för skada vid sammanstötning mellan motorfordon och älg.

Gällande bestämmelser m. m.

Ur betänkande av 1949 års jaktutredning (SOU 1950:40 s. 166) må till belysning av nu tillämpad ordning beträffande här ifrågavarande ersättningsfrågor återges följande.

Av älg förorsakas i viss utsträckning även andra egendomsskador än skador å skog och odlingar. I det övervägande antalet fall synes det härvidlag röra sig om skador, som vid sammanstötningar å landsväg mellan älg och motorfordon — företrädesvis under mörker — uppstå å fordonet. Ett flertal framställningar om ersättning för vid dylika kollisioner vållade skador å bilar och motorcyklar ha årligen underställts Kungl. Maj:ts prövning. Vid genomgång av dessa framställningar har utredningen funnit att starka billighetsskäl tala för att bidrag till skadornas avhjälpande åtminstone i viss utsträckning beviljas de skadelidande. Då det härvidlag måste bliva fråga om en skälighetsprövning, som icke lämpligen kan regleras genom författningsbestämmelser i ämnet, förordar utredningen, att dylika ansökningar från fall till fall skola upptagas och prövas av Kungl. Maj:t. Bidrag synes icke böra beviljas om skadegörelsen varit av allenast ringa beskaffenhet eller kunnat undvikas genom åtgärd, som rimligen kunnat påfordras från den skadelidandes sida. Då dessa bidrag motiveras av billighetsskäl, böra de icke utgå till försäkringsgivare. För utbetalande av dessa bidrag torde älgavgiftsmedel icke lämpligen böra anlitas. Däremot synes hinder icke böra möta att jaktvårdsfondens medel tagas i anspråk för ändamålet.

I *propositionen nr 189/1951* redogjordes för vad jaktutredningen anført i fråga om skador vid sammanstötning mellan motorfordon och älg. Utredningens uttalande i detta hänseende föranledde icke någon erinran från departementschefen eller riksdagen.

Motionen.

I *motionen II: 397* anföres bl. a.

För de skador som den alltmer tillväxande älgstammen vållar på växande gröda kan ersättning erhållas ur älgskadefonden, som skapats av för varje fälld älg erlagda avgifter. Alla rättviseskäl talar för att medel ur denna fond även finge användas för reglering av de person- och fordonsskador som vållas av i vägbanan inrusande älgar. Det är en högst orättvis ekonomisk belastning av motortrafiken att ensam svara för dessa skador, som i det mycket övervägande antalet fall helt vållats av den andra helt oansvariga parten. Det är ju ändock på det sättet, att även där helförsäkring reglerar uppkomna skador, bidrar de dock på sitt sätt att pressa försäkringspremierna uppåt.

Utskottet.

Den s. k. licensjakten å älg bör snarast möjligt avskaffas, hävdas det i motionerna I: 317 och II: 395. Samma mening framföres i ett av yrkandena i motionen II: 231. Vad som främst åberopas för denna åsikt är att licensjakten utgör en orättvisa mot sådana innehavare av mindre jaktområden, vilka icke kan komma i åtnjutande av rätt till licensjakt. Den tillståndsfria jakten anser motionärerna böra få fortgå under längre tid än hittills varit regel.

Tiden för tillståndsfri jakt å älg fastställes årligen för varje län av Kungl. Maj:t. Denna allmänna jakttid, som vanligen omfattar ett par dagar, någon vecka eller, för de sydligaste länen, inemot två veckor, kan för visst område av län genom länsstyrelsens beslut utsträckas med högst tio vardagar.

Om licensjakten stadgas i 15 § jaktstadgan. Enligt denna paragraf kan länsstyrelsen eller, beträffande kronomark, domänstyrelsen ge tillstånd till jakträttsinnehavare att under särskild jakttid fälla visst antal älgar. Den särskilda jakttiden skall i sig innesluta den allmänna jakttiden och får vanligen icke omfatta mer än en månad. För att tillstånd skall få meddelas fordras att sökanden förfogar över ett område, som är av den storlek och beskafhet, att det medger tillfredsställande vård av älgbeståndet.

Förutom under allmän och särskild jakttid får jakt å älg bedrivas, då det gäller att hindra skadegörelse å odlad mark eller skog. Härför erfordras domänstyrelsens eller länsstyrelsens tillstånd.

Älgstammen har numera vuxit sig mycket stark. År 1952 fälldes omkring 23 000 älgar mot 11—12 000 under vart och ett av åren 1945—1947. Frågan om formerna för älgjaktens bedrivande har därför stor aktualitet. Den är att bedöma under hänsyntagande till ett flertal intressen. Bland dessa må nämnas önskemålet att bibehålla en god och talrik älgstam, skogsvårdens och jordbrukets intressen, angelägenheten att på bästa sätt utnyttja älgköttet, behovet av rekreation hos ett stort antal jaktintresserade. Vem som ur sådana skilda synpunkter framför allt bör få utöva älgjakt kan ej sällan synas tveksamt. Den som tillfogats skördeskador av älg nämnes ofta. Han får emellertid under vissa förutsättningar, bl. a. att hans brukningsdel är av mindre omfattning och att han ej kunnat hålla sig skadeslös genom tillgodogörande av jakträtt, ersättning av älgavgiftsmedel, i den mån dessa förslår. Vad nu närmast rör den av motionärerna berörda licensjakten skapar denna, såsom framgått, särskilda jaktmöjligheter för den som disponerar över större markområden.

Gällande bestämmelser är så utformade, att de icke lämnar någon allmängiltig regel för hur älgjakten skall bedrivas. Det har i stor utsträckning överlåtits åt Kungl. Maj:t, domänstyrelsen och länsstyrelserna att i tillämpningen träffa de avgöranden som med tanke på lokala förhållanden och andra omständigheter ter sig riktiga. I jaktförfattningarna har alltså någon ståndpunkt icke tagits till vilken ordning för älgjakten som är bäst — jakt

för alla jakträttsinnehavare å obegränsat antal älgar under den relativt korta allmänna jakttiden eller jakt för vissa jakträttsinnehavare å ett bestämt antal älgar under den relativt långa särskilda jakttiden.

Domänstyrelsen och Svenska jägareförbundet uttalar i yttranden över motionerna, att all älgjakt borde ske enligt de bestämmelser som gäller för jakt under särskild jakttid. Detta uttalande står i direkt motsättning till motionärernas uppfattning. Enligt utskottets mening finnes f. n. icke tillräckliga skäl förorda att bestämmelserna om allmän jakttid skall upphävas.

Å andra sidan kan utskottet icke ge sitt stöd åt motionärernas yrkanden. Licensjakt i en eller annan form har visat sig behöflig för att vidmakthålla resultatet av hittills bedrivet jaktvårdsarbete. Vad särskilt angår de djurskyddssynpunkter som motionärerna åberopat må framhållas, att skadskjuten älg skall dödas också under särskild jakttid, även om älgen kommit in på område, för vilket licensen icke gäller. Det lugnare tempo under vilket licensjakten kan bedrivas, torde f. ö. ge möjlighet till en humanare jaktutövning.

Visst fog torde emellertid enligt utskottets mening finnas för det missnöje i fråga om licensjakten, vilket otvivelaktigt råder på många håll. Av Svenska jägareförbundet i dess yttrande anförda siffror klargör visserligen att ägarerna av mindre jordbruk ej alls som regel är avskurna från möjligheterna till licensjakt. I åtskilliga fall förekommer dock enligt utskottets erfarenhet att sådan jakträttsinnehavare saknar möjlighet att ansluta sig till jaktvårdsområde, trots att hans ägor omgives av stora och goda jaktmarker. Vid licensjakt å ett större område bör med hänsyn härtill enligt utskottets uppfattning jakttiden kunna förlängas å mindre områden, som gränsar till det större. Utskottet anser vidare, att i trakter, där älgarnas skadegörelse på gröda är betydande, licensjakt bör kunna medgivas även om jaktområdet icke har den storlek, som f. n. i tillämpningen av 15 § jaktstadgan erfordras för licens. Härigenom vinnes dessutom bättre förutsättningar för att den med licensgivningen avsedda större avskjutningen verkligen kommer till stånd. I anseende till nu berörda synpunkter och med tanke på andra hit hörande spörsmål skulle det vara av värde att få till stånd en mera ingående undersökning av hur licensjakten i hittillsvarande former utfallit i praktiken. En dylik undersökning skulle f. ö. måhända vara ägnad att bidra till större allmän förståelse för licensjaktens berättigande. Utskottet vill därför i anledning av motionerna I: 317 och II: 395 samt II: 231 förorda att en sådan undersökning verkställles genom Kungl. Maj:ts försorg.

En översyn av jaktlagstiftningen med hänsyn till den demokratiska utvecklingen begäres i motionen II: 231. Motionären nämner några jaktfrågor, vilka han anser främst böra utredas.

Ett av motionärens önskemål, avskaffande av licensjakten, har utskottet berört ovan.

Vidare hemställer motionären om utredning syftande dels till att ägare av mindre jordbruk och icke jordägare skall beredas ökad tillgång till jaktmöjligheter, dels till att jaktarrendatorer skall erhålla bättre skydd mot uppsägning av arrendet. Vad angår mindre jordägare skulle deras jaktmöjligheter komma att prövas vid en undersökning av det slag, utskottet redan förordat. Beträffande jaktarrendefrågan bör här omnämnas, att Svenska jägareförbundets kongress våren 1952 uttalade oro över tendenserna till ett intensifierat utnyttjande av jaktmarken som ekonomiskt spekulationsobjekt. Kongressen riktade i det sammanhanget en vädjan till alla markägare att bl. a. ge den jaktarrendator, som sköter sin jakträtt väl, möjlighet att få behålla sin jakträtt å skäliga villkor. Utskottet delar den uppfattning, som kommit till uttryck i kongressens uttalande. Vad angår behovet av en utredning i frågan anser utskottet att den vidare utvecklingen på området bör avvaktas. På anförda skäl kan utskottet icke biträda här avsedda motionsyrkande.

Dessutom yrkar motionären, att Svenska jägareförbundet och Jägarnas riksförbund i lagstiftning och anslag skall givas en mera likaberättigad behandling. Svenska jägareförbundet bör enligt motionärens mening icke få intaga en monopolställning beträffande jaktvården i landet. I detta spörsmål vill utskottet framhålla, att riksdagen icke gjorde någon erinran, då det i propositionen nr 189/1951 uttalades, att ledningen av jaktvårdsarbetet alltjämt borde anförtros Svenska jägareförbundet. I sammanhanget vill utskottet därjämte erinra om vad vid behandlingen av sagda proposition anfördes av 1951 års tredje lagutskott. Enligt dess uppfattning vore det icke tillfredsställande att nämnda två riksorganisationer, vilka båda hade jaktvårdens främjande på sitt program, under konkurrerande former verkade vid sidan av varandra. Om förutsättningar finnes för samverkan mellan dessa organisationer, skulle ökade grupper av jaktintresserade kunna beredas inflytande på ledningen av jaktvårdsarbetet. Säkerligen skulle detta bli till fromma för jaktvården i landet. Utskottet finner icke anledning att beträffande jägarorganisationernas ställning nu framföra annan åsikt än den som framkom vid 1951 års riksdag.

Slutligen hemställas i motionen II: 231 att riksdagen måtte besluta att från den 1 juli 1953 förbjuda all »drevjakt». På av domänstyrelsen och Svenska jägareförbundet anförda skäl vill utskottet icke förorda bifall till denna hemställan.

Med hänsyn till vad här sagts avstyrker utskottet hifall til motionen II: 231.

I motionen II: 397 behandlas frågan om ersättning, då älg genom sammanstötning skadat motorfordon eller dess passagerare. Motionärerna föreslår att älgskadefond skall få användas för bestridande av ersättning i här avsedda fall.

Utskottet torde i förevarande spørsmål böra påpeka, att älgskadefonderna i landet år 1952 icke på långt när räckte till för att ersätta jordbrukare de skador, vilka älg förorsakat på gröda m. m. I likhet med 1949 års jaktutredning anser utskottet att älgavgiftsmedel icke lämpligen bör anlitas för sådant ändamål som nämnes i motionen II: 397. Däremot bör medel ur jaktvårdsfonden, efter beslut i varje fall av Kungl. Maj:t, få liksom hittills användas för ändamålet. Härför kräves emellertid ingen riksdagens åtgärd. Utskottet anser sig därför böra avstyrka bifall till motionen II: 397.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A. att riksdagen måtte, i anledning av motionerna I: 317 och II: 395 samt II: 231, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om översyn rörande gällande ordning för meddelande av tillstånd till jakt å älg;

B. att motionen II: 231, i den mån den icke besvarats genom vad utskottet ovan hemställt, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd;

C. att motionen II: 397 icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 28 april 1953.

På tredje lagutskottets vägnar:

HUGO OSVALD.

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Osvald, Nils A. Larsson, Grym, Ivar Nilzon, Boo, Eskilsson*, William Ohlsson och Georg Carlsson;

från andra kammaren: herrar Andersson i Löbbo*, von Seth, Nyberg, Levin, Andersson i Dunker*, Jansson i Hällefors, Andersson i Ryggestad och Carlsson i Stockholm.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar *Nyberg* och *Levin*, vilka med avseende å utskottets motivering till dess hemställan under B. anført, att det stycke å s. 15 i utskottets utlåtande, vilket börjar med orden »Dessutom yrkar» bort ha följande lydelse:

»Dessutom yrkar — — — (lika med utskottet) — — — av varandra. Om förutsättningar funnes för samverkan mellan Svenska jägareförbundet och Jägarnas riksförbund, skulle ökade grupper av jaktintresserade kunna beredas inflytande på ledningen av jaktvårdsarbetet till fromma för jaktvården i landet. Då dylika förutsättningar f. n. icke synes föreligga och då det är obestriddigt att Jägarnas riksförbund bedriver en omfattande verksamhet i jaktvårdens och jaktupplysningens tjänst, vill utskottet förorda att förbundet tills vidare beredes något anslag av jaktvårdsmedel för uppehållande av denna verksamhet.»